

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa D. S. i T. S.

przeciwko M. C.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego M. C.

przeciwko D. S. i T. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 kwietnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej

pozwanej - powódki wzajemnej M. C.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w części nieodrzuconej przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 2 września 2016r.,

2. zasądza od M. C. na rzecz D. S. i T. S. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,

3. przyznaje adw. A. Z. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) zł powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. C. w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Poddając skargę kasacyjną M. C. ocenie w części nieodrzuconej przez Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 2 września 2016 r. należało stwierdzić, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398 § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik pozwanej M. C. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne miałoby się sprowadzać do pytania, „jaki jest zakres związania orzeczeniami sądów powszechnych w postępowaniu cywilnym, w świetle art. 365 § 1 k.p.c. w odniesieniu do skutków prawnych tych orzeczeń w postępowaniach odrębnych pod względem podmiotowych i przedmiotowym”. W ocenie pełnomocnika pozwanej wykładnia art. 365 § 1 k.p.c. w tym zakresie jest źródłem rozbieżności w orzecznictwie sądowym oraz doktrynie prawa. Autor skargi podniósł jednocześnie, że „nieprawidłowa wykładnia tego przepisu w niniejszej sprawie doprowadziła do oczywistego niesłusznego i nieprawidłowego rozstrzygnięcia co uzasadnia stwierdzenie, że w niniejszej sprawie skarga jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, różni się od przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ten sam problem prawny nie może być istotnym zagadnieniem, które z założenia jest problemem charakteryzującym się „nowością” i jednocześnie stanowić przedmiot rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2013 r., III SK 11/13, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2014 r., III SK 2/14, nie publ.). Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że pełnomocnik powoda obie przesłanki potraktował zamiennie.

Uzasadniając oczywistą zasadność skargi, pełnomocnik wskazał ponadto na naruszenie tego samego przepisu, którego potrzeba wykładni miała uzasadniać przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz 2 k.p.c. Takie skonstruowanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego niedopuszczalne. Przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w przepisach art. 398⁹ § 1 pkt. 1 lub 2 i 4 k.p.c. wzajemnie się wykluczają. Skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego bądź których wykładnia wywołuje rozbieżność w orzecznictwie sądowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r. III CSK 64/08, nie publ.).

Wskazane wady konstrukcyjne skargi uniemożliwiły zbadanie występowanie w sprawie przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. Z treści skargi nie wynikało bowiem, czy przesłanką jej przyjęcia do rozpoznania ma być: występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżność w orzecznictwie sądowym (398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) czy oczywista zasadność skargi kasacyjnej (398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), ponieważ każda z tych przesłanek została uzasadniona identycznymi okolicznościami. Obowiązkiem

zawodowego pełnomocnika jest takie sformułowanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej oraz jego uzasadnienie, które umożliwia określenie na jakiej podstawie skarżący wnosi o przyjęcie skargi. Nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt. 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800), natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 i 2 oraz § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 22.X.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801).